

KamraToff i Karlsborg

I år fick Kamratföreningen försvarets tekniska officerare förmånen att gästa Karlsborgs garnison för att genomföra årsmöte och studiebesök under några vackra vardagar i slutet av april. Vård var K3, men vi passade också på att besöka FMV provplats i Karlsborg samt Logistiskolan och Markverkstaden i Skövde.

Vy över Karlsborgs fästning med det mäktiga slutvärnets och flygfältet i bakgrunden.

Sveriges reservhuvudstad. Ursprungligen byggd som själva navet i den så kallade centralförsvarsplanen skulle Karlsborgs fästning i fred vara en stor försvarsdepå med Göta kanal som den viktigaste försörjningsleden.

I krig skulle Karlsborg fungera som reservhuvudstad och härbärgera landets ledning. Byggandet blev dock både dyrt och utdraget. När det avslutades efter 90 år mot planerade 10 år, i början av 1900-talet, hade tiden och tekniken sprungit ifrån det ursprungliga syftet. Fästningen har aldrig fungerat som ursprungligen avsågs, möjligen fick man en liten renässans under andra världskriget då, i största hemlighet, Sveriges guldreserv förvarades här.

Vad vi har fått är en världsunik miljö med en välbevarad fästning med en omkrets på inte mindre än 5 km och det berömda slutvärnets på 678 m. Här kan man känna historiens vingslag och tillbringa fler dagar med olika aktiviteter, vi koncentrerade oss dock vid vårt besök, på dagens försvarsverksamheter som är nog så omfattande och intressanta.

Livregementets Husarer – K3

Den som till äventyrs trodde att vi besökte en gammal kavallerirelik från ett passerat historiskt skede

blev snabbt tagen ur denna villfarelse när tjt regementschefen Johan Skiöld hälsade oss välkomna och presenterade all verksamhet i Garnisonen.

Det har hänt och händer mycket i Karlsborg, där K3 står för många spetskompetenser i försvaret. Mest påtagligt är kanske att nedlagda flottiljen F6 återuppstått i ny skepnad, nu som K3 Flygenhet och centrum för UAV-verksamheten och fallskärmstjänst i försvaret.

UAV (Unmanned Air Vehicles) har ju blivit en förutsättning för mo-

K3 har en lång och ärorik historia som började redan på 1500-talet. Den mest berömda historiska insatsen gjorde regementet i slaget vid Lund 1676. K3 har funnits i många former med olika namn och på många platser och nu sedan 1984 i Karlsborg med nya utmaningar.

Den magnifika fästningskyrkan är byggd för att både vara garnisonskyrka och att i krig kunna härbärgera riksdag och regering. Här finns också fästningsmuseet med många intressanta föremål och historia. För intresserade genomförs guidade turer inom fästningsområdet.

Att få gästa Karlsborgs garnison ha årsmöte och få äta kamratmiddag i en fantastisk mässmiljö uppskattades verkligen av deltagarna.

Årsmötet avhölls i Götiska salen, protokoll finns på www.kamratoff.se.

dern informationsinhämtning och därmed en central del av stödet till 32. Underrättelsebataljon vid K 3.

K 3 svarar också för 7. Lätta bataljonen som är ett flexibelt, lätt anfallsförband, FM Överlevnadsskola, Sjukvårdsskola och Örebro-Värmlandsgruppen hemvärnsförband på ca 1000 man. Garnisonen kan förlägga och utbilda 700 soldater och har 250 officerare och 30 civilanställda.

Således en omfattande och mångfacetterad verksamhet där besök på Flygenheten och Överlevnadsskolan prioriterades av oss besökare. Här följer några korta noteringar från vårt besök.

Flygenheten

Bildades 2009 för den stadigt växande tillståndspliktiga luftfartsverksamhet på K 3.

CFlygE Karl-Johan Frödin och tekniske chef Lars Svensson vet allt om våra UAV:er och fallskärmstjänsten och gav oss en grundlig briefing och en rundvandring bland materielen.

I FM delar man in UAV-systemen i två kategorier; taktisk UAV (TUAV) samt stridsteknisk UAV (SUAV). Den huvudsakliga skillnaden är storleken på farkosten vilket påverkar flygtid, räckvidd och typ av last som kan bäras. En TUAV opererar normalt på större avstånd, högre höjder, längre tid och med bättre sensor kvalitet än en SUAV.

De mest kända systemen som använts i internationella insatser är nog *TUAV Örnen* och *SUAV02 Falken*.

UAV-system använda av Försvarmakten

- TUAV 01 Ugglan
- SUAV 02 Falken
- TUAV 03 Örnen
- SUAV 04 Svalan
- SUAV 05 Korpen

TUAV 03 Örnen är ett amerikanskt system som kom till K 3 feb 2011. 1 aug 2011 var förbandet insatt i Afghanistan, ett rekordsnabbt införande. Systemet styrs från en markstation där pilot och sensoroperatör manövrerar farkosten. Bilder länkas

Här ses Örnen i en vajerlandning.

Vid vårt besök fick vi en genomgång av fallskärmstjänsten. Allt från **automat-hoppning** som är grundkompetens för alla hoppare till höghöjdshoppning från 10.000 m – **HAHO** och andra mer avancerade varianter. **Materiefällning** är också ett område som utvecklats och fortsatt utvecklas, mycket kopplat till internationella insatser. Vi hade vid vårt besök tur och fick också se några som övade fallskärmshopp över fältet

ner till en analyscentral för att ge svar på underrättelsefrågor. Farkosten skjuts iväg med en launcher och landar på en hårdgjord yta med stöd av en automatisk landningsradar, uppfångningsvagnar och ett uppfångningsnät om vajarerna inte tar, precis som på ett hangarfartyg.

Ett SUAV-system som också varit insatt i Afghanistan sedan början av 2009, som stöd till de svenska ISAF-förbanden är *SUAV*

Falken förberedas för start med bungi (gummiband).

02 Falken. Falken opererar med Elektrooptisk eller IR-kamera. Startas med en bungi (gummiband) som förankras i marken och dras till den har spänning nog att skicka iväg farkosten. Landar genom att dala ned på buken och sätta sig på en airbag.

Försvarmaktens Överlevnadsskola

En verksamhet som blivit högaktuell även utanför försvaret är utbildning i överlevnad. Vi har alla via olika media följt kidnappade journalister och försvarspersonals öden i olika internationella konflikter och krig. Kan man överleva skild från kamraterna och med knappa resurser? Kan man utbilda och träna sig inför fångenskap under vidriga förhållanden, tortyr och umbäranden?

Vi fick vid vårt besök en inblick i dagens utbildning för överlevnad. Alla soldater och sjömän som deltar i internationella insatser får en utbildning benämnd SERE i tre olika nivåer beroende på befattning och tjänstgöring. Skolan har högt internationellt anseende och erbjuder således utbildning även till personal utanför FM som polis, journalister etc.

Som läsaren ser är benämningar och definitioner anpassade till internationellt samarbete och de är de som används konsekvent i utbildningen. >>>

SERE (Survival, Evasion, Resistance and Extraction). Definierar taktik, teknik och procedurer vilket ger isolerad personal kunskap att överleva i olika miljöer samt undgå att bli tillfångagagen. Om detta misslyckas, att motstå exploatering, praktisera uppförandekod och om situationen så medger, fly fångenskap för att genomföra egen eller assisterad undsättning och återvända med värdighet.

Chefer och staber får utbildning i Personnel Recovery också den på tre nivåer anpassade till behov. Joint Personnel Recovery är ett paraplybegrepp som utgör summan av militära, diplomatiska, och civila insatser för att undsätta och återintegrera isolerad personal under fred, kris och krig, nationellt såväl som internationellt.

Förband skall inneha förmågan att: kunna genomföra undsättning i hotmiljö med metoden Combat Recovery (CR), vissa förband skall kunna använda Combat Search and Rescue (CSAR) och specialförbanden ska kunna använda metoden Non-conventional Assisted Recovery (NAR).

Provplats Karlsborg

FMV Test&Evaluering Mark provplats ligger på Hammarnäset strax norr om Karlsborg. På Hammarnäset genomför FMV prov och utvärderingar av markstridssystem, ammunition och olika former av

skydd för såväl fordon som människor. Här finns avancerade möjligheter att testa tålighet i olika miljöer.

Provplatsen har ett särskilt ansvar för ammunitionen i försvaret, avseende funktions- och säkerhetsduglighet. Det innebär att det finns ett antal anläggningar för att simulera miljöer allt från Arktis till tropikerna, med möjligheter för att testa tålighet mot brand, vibrationer, skakningar, fallhöjder, vattentryck och åldring; dvs allt man kan tänka sig att materiel kan utsättas för, särskilt under militära förhållanden.

Efter välkomnande av chefen Anders Hedman fick vi en briefing om verksamheten och vad som är på gång och en guidad busstur på om-

Vi avslutar med ett givande besök i administrationsbyggnaden där vi får en eminent förevisning av dagens mätmetoder. Registreringar med både röntgen och höghastighetsvideo visar vad som döljs bakom rök, damm och eld.

Många av besökarna hade besökt Hammarnäset tidigare och kanske även varit delaktiga i materieförsök så det blev, för en del ett kärt återseende och för alla en imponerande avslutning att få se dagens mätmöjligheter och miljötestfaciliteter.

LogS

Vi välkomnades till Skövde av skolchefen Kenneth Mattson och chefen för Markverkstaden Thor-

På Hammarnäset finns Europas största skjutblinding. Den rymmer som synes hela besöksgruppen med god marginal (25 x 24 x 35 meter). Blindingen används för registrering av snabba förlopp och tester med hög explosionsrisk etc.

rådet där vi fick tillfälle att ”känna” lite på grejerna. Dock det är strikt fotoförbud i anläggningarna både på grund av explosions- och sekretesskäl, så därför inga bilder från miljöanläggningarna.

Skjutfältet är inte så stort, i alla fall inte om man jämför med Älvdalen och Vidsel, men eftersom man ofta skjuter ut över Vättern så kan man ha avsevärda nästan sex mil i skjutavstånd, vilket täcker de flesta behoven. Personal och utrustning kan också operera på andra platser såväl nationellt som internationellt. Det finns också ett betydande internationellt samarbete och andra länder kan hyra in sig på svenska provplatser.

björn Henrikson. Efter en mycket informativ genomgång om LogS och dagens logistik följde rundvandring i LogS nya fina lokaler.

Försvarets Logistisk- och Motorskola (LogS) bildades den 1 januari 2005 och ingår i Trängregementet i Skövde. Skolan bildades av Arméns motorskola (MotorS) som ingick i Arméns tekniska skola (ATS) och delar ur Bas och Underhållsskolan (BasUhS) som ingick i Försvarets Halmstadsskolor (FMHS). Både ATS och FMHS upphörde ju 2005 när FMTS bildades och många av besökarna har minnen från denna omställning och har arbetat och fått utbildning där och på gamla Underhållsskolan (US) i Skövde.

Det blev en givande rundvandring i LogS nya och ändamålsenliga lokaler. Här informeras vi om det allra senaste på bandvagnsfronten, i en sjukvårdsapplikation.

I dag är LogS den gemensamma skola som kompetensutvecklar personal för hela FM. Här genomförs yrkes- och befattningskurser inom områdena fordonstjänst, logistikledning, förnödenhetsförsörjning, förplägnadstjänst, kom-

munikationstjänst samt hantering av farligt gods. Skolan svarar också för den funktionsinriktade delen av officersprogrammet, specialistofficersutbildningen och utbildning i logistikledning.

Vi konstaterar att på LogS finns så mycket av intresse för TIFF:s läsare att skolan är värd en egen mässa. LogS återkommer därför med en fylligare och mer informativ artikel om sin verksamhet i nästa nr av TIFF, än vad som kan ges i den här kortfattade "reserapporten".

Vi fick en fin rundvandring i verkstaden som har många intressanta verksamheter både konventionella och spetskompetenser (se t ex artikel om flamsprutning i TIFF nr 1/2014) för att underhålla framförallt stridsfordon. Här möter vi både gammal välbekant och nyare materiel, i bakgrunden en version av pansarterrängbil 360.

Markverkstad Skövde

Efter besöket på LogS beger vi oss snabbt till markverkstaden i Skövde. För många en gammal välbekant plats, men det har hänt mycket senaste åren. Den pågående stora omställningen av försvarslagistiken har bl a inneburit bildandet av FSV (Förråd/Stöd/Service)-enheten på FMV. Alla verkstäderna ingår nu i FMV och totalt bytte ca 1400 medarbetare arbetsgivare år 2013 från FMLOG till FMV. FMV/FSV har fått tuffa besparingsmål med en total omsättning på ca 2 miljarder år 2013 spara in ca 10 %.

På markverkstadssidan sliter man med debiteringsgrad, produktions-effektivisering reservdelsförsörjning och lokaler. Trots problem med framförallt datastöd, införande av PRIO (välkänt för TIFF-läsarna) så är man optimistisk att nå besparingsmålet under 2015.

Det var intressant för oss besökare, där många jobbat med tidigare effektiviseringar i tekniska tjänsten, att få växla några ord omkring dagens aktiviteter och framtidsoptimism. Ett exempel på planerad förändring är att FUS (Främre Underhålls Stöd), som är navet mellan främre och bakre underhållsnivå och leds av FM från 2015 ska ledas av FMV. ■

Ett stort tack till alla på K3, FMV och LogS som gjorde vårt besök i Karlsborg och Skövde till en mycket fin och givande upplevelse.

Text: Jan Sandin

Foto: K3 och KamraToff